

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 19.11.2009
COM(2009) 615 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Privātā un publiskā sektora ieguldījumu mobilizēšana ekonomikas atveseļošanai un
ilgtermiņa strukturālo pārmaiņu nodrošināšanai: publiskā un privātā sektora
partnerību veidošana**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Privātā un publiskā sektora ieguldījumu mobilizēšana ekonomikas atveseļošanai un ilgtermiņa strukturālo pārmaiņu nodrošināšanai: publiskā un privātā sektora partnerību veidošana

1. IEVADS

Lai pārvarētu finanšu un ekonomikas krīzi, ES un tās dalībvalstis īsteno vērienīgus atjaunošanas plānus, kuru mērķis ir stabilizēt finanšu sektoru un ierobežot recesijas ietekmi uz iedzīvotājiem un reālo ekonomiku. Ieguldījumi infrastruktūras projektos¹ ir nozīmīgs veids, kā krīzes laikā uzturēt saimniecisko aktivitāti un veicināt ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes ātru atjaunināšanu. Ekonomikas atveseļošanas pasākumu kontekstā publiskā un privātā sektora partnerības (PPP) var piedāvāt efektīvus risinājumus infrastruktūras projektu īstenošanai, sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai un, daudz plašāk, — inovācijas nodrošināšanai. Tajā pašā laikā PPP ir lietderīgi instrumenti, lai panāktu infrastruktūru un pakalpojumu ilgtermiņa strukturālo attīstību, jo šīs partnerības ļauj izmantot gan privātā sektora, gan publiskā sektora priekšrocības.

PPP ir sadarbība starp valstu iestādēm un privāto sektoru² ar mērķi modernizēt infrastruktūru un stratēģisko sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. PPP mērķi var būt dažādi — finansēt, izveidot, atjaunot, pārvaldīt un uzturēt infrastruktūras objektus vai sniegt pakalpojumus, ko parasti nodrošina valstu iestādes. PPP galvenajam uzdevumam vajadzētu būt sabiedrisko pakalpojumu efektivitātes veicināšanai, izmantojot riska sadali un privātā sektora īpašās zināšanas, taču šīs partnerības var arī samazināt sākotnējo spiedienu uz publiskajām finansēm, sniedzot papildu kapitālu. Savukārt publiskā sektora dalība projektā var sniegt nozīmīgas garantijas privātajiem ieguldītājiem, jo īpaši stabilitāti, ko nodrošina ilgtermiņa publiskais finansējums, kā arī svarīgas sociālās priekšrocības un labumu videi.

ES līmenī PPP³ var sniegt papildu atbalstu galvenajiem projektiem, lai īstenotu kopējos politiskos mērķus, piemēram, cīņu pret klimata pārmaiņām; alternatīvo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanu, kā arī enerģētikas un citu resursu efektīvu izmantošanu; atbalstu ilgtspējīgam transportam; pieejamas veselības aprūpes nodrošināšanu augstā kvalitātē un lielāko pētniecības projektu, piemēram, kopīgo tehnoloģiju iniciatīvu īstenošanu, kuru mērķis ir nodrošināt Eiropai galveno lomu stratēģisko tehnoloģiju jomā. Šīs partnerības var arī palielināt Eiropas iespējas inovācijas jomā un stimulēt Eiropas konkurētspēju rūpniecības nozarēs, kurās ir liels izaugsmes un nodarbinātības potenciāls.

Tādējādi publiskā un privātā sektora iespēju un līdzekļu apvienojums var palīdzēt atjaunot un attīstīt tirgus, kas būs pamatā Eiropas ekonomiskajai labklājībai nākotnē. Tomēr brīdī, kad

¹ Gandrīz visas dalībvalstis ir paātrinājušas galvenos infrastruktūras projektus, kas ir paredzēti vai jau tiek veikti.

² Komisija 2004. gadā uzsāka apspriedes par PPP (COM(2004) 327) un 2005. gadā ziņoja par šo apspriežu rezultātiem (COM(2005) 569).

³ Piemēram, Eiropas ekonomikas atveseļošanas plānā tika noteiktas trīs PPP — nākotnes rūpnīcu, energoefektīvu ēku un videi nekaitīgu automašīnu iniciatīvas.

sistemātiskāka PPP izmantošana būtu varējusi dot ievērojamus ieguvumus, krīze šo līdzekļu izmantošanu padarīja sarežģītāku. Lai gan šobrīd ir vērojama ekonomikas atlabšana, pabeigto projektu apjoms un vērtība ir ievērojami zemāka nekā pirms krīzes⁴. Tāpēc arvien svarīgāka ir nepieciešamība nekavējoties meklēt jaunus veidus, kā atbalstīt PPP izveidi.

2. KĀPĒC UN KĀDOS GADĪJUMOS PUBLISKĀ UN PRIVĀTĀ SEKTORA PARTNERĪBAS⁵ IR EFEKTĪVAS?

Eiropas Savienībā PPP ir izveidotas transporta nozarē (ceļu un dzelzceļa jomā)⁶, sabiedrisko ēku un infrastruktūras jomā (skolas, slimnīcas, ieslodzījuma vietas)⁷ un vides jomā (ūdens attīrīšanas/atkritumu pārstrādes un atkritumu apsaimniekošanas jomā)⁸. Dažādās nozarēs un valstīs pieredze ir ļoti atšķirīga. Daudzām dalībvalstīm ir tikai ierobežota pieredze PPP jomā vai arī šāda pieredze nav iegūta. Attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu vispārējo pārvaldi vai publiskās infrastruktūras izveidi un darbību visas ES līmenī **PPP izplatība vēl joprojām ir ļoti ierobežota**, un šīs partnerības veido **nelielu daļu no publiskā sektora kopējā ieguldījuma**⁹. Enerģētikas un telekomunikāciju tīklu jomā privātais sektors jau sniedz lielu daļu pakalpojumu, tomēr varētu izveidot vēl vairāk PPP, piemēram, enerģētikas infrastruktūras attīstības jomā, kur komerciālās intereses nenodrošina pietiekamus ieguldījumus¹⁰, vai arī fiksētās un bezvadu platjoslas savienojumu jomā, lai novērstu digitālo plaisu un veicinātu raitu pāreju uz ātrdarbīgiem platjoslas interneta pakalpojumiem. Šobrīd vairāki elementi ļauj secināt, ka PPP var:

- **uzlabot projektu īstenošanu.** Kā liecina pieredze, ar PPP starpniecību veiktie projekti tika veikti noteiktajā termiņā¹¹ un atbilstoši paredzētajam budžetam¹². PPP projekti Eiropas transporta tīkla (*TEN-T*) jomā apliecina, ka šādas partnerības struktūras var veiksmīgi izmantot dažādos projektos saistībā ar visiem transporta veidiem. Daži no piemēriem ir Perpiņānas–Figueras dzelzceļa būves koncesija uz 50 gadiem, tostarp paredzot pārrobežu tuneļa būvi, Ēresunda dzelzceļa tilts starp Zviedriju un Dāniju un ātrgaitas dzelzceļa līnija Nīderlandē. Pašlaik *TEN-T* ietvaros tiek plānoti vairāki pārrobežu PPP projekti, piemēram,

⁴ Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2009. gada pirmajos 9 mēnešos finansiāli noslēgto PPP skaits ir samazinājies par apmēram 30 % apmēra un skaita ziņā, *EPEC* pētījums, 2009. gada oktobris.

⁵ Pamatojoties uz Eiropas PPP konsultācijas centra (*EPEC*), ANO Eiropas Ekonomikas komisijas (*UNECE*), Starptautiskā Valūtas fonda (*SVF*), Pasaules bankas (*PB*) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (*ESAO*) darbu.

⁶ Grieķija, Īrija, Nīderlande, Spānija un Apvienotā Karaliste: *Guidebook on Promoting Good Governance in Public-Private Partnerships*, *UNECE*, 2007. gads, 20. lpp.

⁷ Francija, Apvienotā karaliste, *idem*.

⁸ Visbiežāk vērojamais modelis privātā sektora iesaistīšanai vides nozarē ir bijis sabiedriska pakalpojuma koncesija.

⁹ Pamatojoties uz pasaules mēroga pētījumu, ko 2007. gadā veica *Siemens*, PPP veido tikai apmēram 4 % no publiskā sektora kopējā ieguldījuma.

¹⁰ Piemēram, tirgus starpsavienotāju gadījumā projektu ieguldījums piegādes drošības mērķa sasniegšanā un sadarbībā enerģētikas pētniecības jomā.

¹¹ AK Valsts Revīzijas biroja (*National Audit Office (NAO)*) nesena ziņojumā (2009. gada oktobris) ir atjaunināts 2003. gada ziņojums „*PFI construction performance report*”. Šajā ziņojumā ir apstiprināts, ka budžeta izpildes (65 % no *PFI* projektiem) un termiņu ievērošanas ziņā (69 %) PPP gadījumā rezultāti ir labāki nekā tradicionālo iepirkuma procedūru gadījumā. Izmaksu pārsniegšana 90 % gadījumu bija atkarīga no iestādēm vai trešo pušu lūgumiem. Turklāt galvenie izmantotāji 91 % no pabeigtajiem projektiem novērtēja kā ļoti labus vai diezgan labus būvju kvalitātes un dizaina ziņā.

¹² Šos secinājumus apstiprina 2005. gadā publicētais EIB iekšējais pārskats, kura pamatā ir sīks pārskats par 15 PPP „EIB finansēto PPP projektu izvērtējums”, <http://www.bei.europa.eu/projects/publications/evaluation-of-ppp-projects-financed-by-the-eib.htm>.

dzelzceļa/autoceļa tilts starp Dāniju un Vāciju, Sēnas ziemeļu kanāls un pārrobežu iekšzemes ūdensceļš Francijā un Beļģijā;

- nodrošināt **infrastrukturai piešķirto līdzekļu labāku izlietošanu** un izmantot konkurētspējīga privātā sektora efektivitāti un inovācijas potenciālu¹³, vai nu samazinot izmaksas, vai arī panākot labākus kvalitātes rādītājus;
- **sadalīt infrastruktūras finansēšanas izmaksas uz visu aktīva darbības laiku**, tādējādi samazinot sākotnējo slogu uz publiskā sektora budžetu un ļaujot pātrināt infrastruktūras projektu pabeigšanu par vairākiem gadiem, kā arī izmantot to sniegtos ieguvumus;
- **uzlabot risku sadali**¹⁴ starp publisko sektoru un privāto sektoru. Adevāti sadalītu risku gadījumā efektīvāka risku pārvaldība samazina projekta kopējās izmaksas;
- **palielināt centienus ilgtspējīgas izaugsmes, inovācijas un pētniecības un attīstības jomā**, lai rastu nepieciešamos risinājumus sabiedrības socioekonomisko problēmu pārvarēšanai. Šis aspekts ir saistīts ar pamatmehānismu, kas ir PPP pamatā:
 - tas ir ar konkurenci saistīts process, kurā tiek veicināta inovācija (materiālu vai sistēmu ziņā), kas nodrošina konkurences priekšrocības;
 - šā mehānisma pamatā ir privātā sektora apņemšanās sniegt rezultātus, ko var saistīt ar tehniskiem, vides un sociāliem kritērijiem;
- **privātajam sektoram piešķirt centrālo** lomu to ilgtermiņa stratēģiju izveidē un īstenošanā, kas paredzētas galvenajām rūpnieciskajām, komerciālajām un infrastruktūras programmām;
- **palielināt ES uzņēmumu tirgus daļas publiskā iepirkuma jomā trešo valstu tirgos**. Piešķirot būvniecības, ekspluatācijas un nodošanas (*BOT*) līgumus un pakalpojumu koncesijas, kā arī izveidojot īpašus risinājumus, Eiropas uzņēmumi, kuri veic būvdarbus pēc valsts pasūtījuma, kā arī komunālo pakalpojumu uzņēmumi noteiktos galveno tirdzniecības partneru tirgos var saņemt nozīmīgus līgumus, piemēram, lidostu būves un pārvaldības, autoceļu uzturēšanas un ūdens piegādes un attīrīšanas jomā.

Turklāt PPP ļauj izmantot privātos līdzekļus un apvienot tos ar valsts līdzekļiem. Šie ieguvumi ir jo īpaši nozīmīgi šībrīža ekonomiskajos apstākļos, jo dalībvalstis, reaģējot uz krīzi, cenšas pātrināt ieguldījumus, tajā pašā laikā skaidri apzinoties, ka ir nepieciešams ievērot budžeta disciplīnu.

3. ES IEGULDĪJUMS PPP PROJEKTOS

Daudzās dalībvalstīs krīze uzliek jaunu slogu uz valsts finansēm, tajā pašā laikā apgrūtinot ilgtermiņa privāto ieguldījumu nodrošināšanu kapitālietilpīgiem projektiem. Finansējums, ko ES sniedz, izmantojot struktūrfondus, Eiropas Investīciju banku vai *TEN-T* instrumentus, var

¹³ Vispasaules mēroga pētījums par ietekmi, ko rada privātā sektora līdzdalība ūdens un elektrības sadalē, (2009. gada maijs) liecina, ka privātais sektors attaisno cerības par lielāku darbaspēka produktivitāti un darbības efektivitāti, <http://www.ppiaf.org/content/view/480/485/>.

¹⁴ *Canoy et al.* (2001. gads) uzsver, ka *PPP* ietvaros veiktā risku sadale mudina abas puses palielināt projekta efektivitāti.

palīdzēt mobilizēt PPP risinājumus, lai veiktu nozīmīgus ieguldījumus projektos pat šobrīd, kad valstīs ir mazinājusies publisko vai privāto līdzekļu pieejamība. Izmantojot tiesisko regulējumu, ES ietekmē arī vidi, kurā darbojas PPP.

3.1. Kopienas noteikumi

Vairāki Kopienas noteikumu kopumi tieši vai netieši ietekmē PPP. Nākotnē svarīgi būs nodrošināt, ka piemērojami noteikumi ir piemēroti un lietderīgi, kā arī pilnībā atbilst iekšējā tirgus principiem.

Agrāk pastāvēja bažas, ka dalībvalstu valdības varētu izmantot PPP, lai neuzrādītu valstu bilancēs savus izdevumus un jaunās saistības, uzkrājot nākotnes izmaksas, kas ir pretrunā Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Līdzīgas bažas varētu rasties arī šobrīd, kad krīzes ietekmē valstīm rodas parādi. *Eurostat* ir izveidojis noteikumus par **PPP statistisko uzskaiti**¹⁵, kuros ir skaidri noteikts, kādos gadījumos PPP aktīvs(-i) ir jāiekļauj valsts bilancē. Šo noteikumu pamatā ir projekta galveno risku sadale starp valsti un PPP operatoru. Ja lielāko daļu projekta finansiālo risku ir uzņēmusies valsts, PPP aktīvu(s) iekļauj valsts bilancē. Ņemot vērā spiedienu, ko pašreizējā ekonomiskā krīze rada uz valsts finansēm, pakāpeniskai pārejai uz budžeta disciplīnu būtu nepieciešams, lai dalībvalstis ņemtu vērā atsevišķu projektu ietekmi uz to bilancēm, kā arī ar to saistītās sekas (parāda un deficīta uzskaitē).

PPP pamatā ir valsts līgumi vai būvdarbu un pakalpojumu koncesijas. Ja valsts līgumu vai būvdarbu koncesiju vērtība pārsniedz Kopienas robežvērtības, uz tiem attiecas publiskā iepirkuma direktīvu noteikumi¹⁶. Pēc vērienīgajiem grozījumiem 2004. gadā ES **tiesību akti publiskā iepirkuma jomā**¹⁷ šobrīd paredz dažādas procedūras, ko līgumslēdzēja iestādes var izmantot līgumu piešķiršanas procesā. Lai risinātu dialogu ar pretendentiem, jo īpaši sarežģītās lietās, ES noteikumi šobrīd ļauj izvēlēties konkursa dialogu. Šāda dialoga izmantošana var būt piemērota ar PPP saistītās lietās, kur līgumslēdzēja iestāde ne vienmēr var iepriekš noteikt tehniskās specifikācijas un piemērotu cenu līmeni.

Pakalpojumu koncesijas neietilpst publiskā iepirkuma direktīvu darbības jomā, tomēr Eiropas Kopienas Tiesas prakse apliecina, ka EK līguma principi (piemēram, pārredzamība un vienlīdzīga attieksme) attiecas arī uz pakalpojumu koncesijām¹⁸. Pašlaik tiek apsvērta vajadzība uzlabot pārredzamību, vienlīdzīgu attieksmi pret visiem uzņēmējiem un tādējādi arī

¹⁵ *Eurostat* paziņojums preseī Nr. 18/2004. Publiskā un privātā sektora partnerības un EKS 1995. gada rokasgrāmata par valsts budžeta deficītu un valsts parādiem, 2004. gada izdevums. Nodaļa par ilgtermiņa līgumiem starp valsts struktūrām un nevalstiskajiem partneriem (publiskās un privātās partnerības).

¹⁶ Attiecībā uz valsts līgumiem vai būvdarbu koncesijām, kuru vērtība ir zemāka par robežvērtībām, attiecas Līguma principi (pārredzamība, vienlīdzīga attieksme, nediskriminācija).

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, OV L 134, 30.4.2004., 1.-113. lpp. Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, OV L 134, 30.4.2004., 114.-240. lpp.

¹⁸ 1994. gada 26. jūlija spriedums lietā C-272/91, Komisija pret Itāliju (*Loto*); 1999. gada 9. septembra spriedums lietā C-108/98, *RI.SAN*; 2000. gada 7. decembra spriedums lietā C-324/98, *Telasutria Verlags*; 2005. gada 21. jūlija spriedums lietā C-231/03, *Consorzio Aziende Metano (Coname)*; 2005. gada 13. oktobra spriedums lietā C-458/03, *Parking Brixen*; 2006. gada 6. aprīļa spriedums lietā C-410/04, *Associazione Nazionale Autotrasporto Viaggiatori (ANAV)*; 2007. gada 18. jūlija spriedums lietā C-382/05, Komisija pret Itāliju (Sicīlijas reģionā radītie sadzīves atkritumi).

tiesisko noteiktību pakalpojumu koncesiju piešķiršanas procedūrās. Komisija pašlaik sagatavo ietekmes novērtējumu, lai noteiktu, kādas iniciatīvas nākotnē ir nepieciešamas, lai nodrošinātu skaidru un paredzamu regulējumu šajā jomā.

Visbeidzot, jāatgādina arī, ka uz PPP, ja tās veic kādu saimniecisko darbību, attiecas konkurences noteikumi un jo īpaši valsts atbalsta noteikumi.

3.2. ES līmeņa PPP: kopīgās tehnoloģiju iniciatīvas

Ar Septīto pētniecības pamatprogrammu programmu līmenī tika ieviests jauns Eiropas publiskā un privātā sektora partnerības veids — kopīgā tehnoloģiju iniciatīva (KTI), kas pamatojas uz EK līguma 171. pantu¹⁹. Šis jaunais instruments tika izveidots, lai veicinātu Eiropas mēroga pētniecību jomās, kurās izvirzīto mērķu lieluma un būtības dēļ tradicionālie instrumenti nav pietiekami. Pirmās KTI ir izveidotas piecās jomās: inovatīvi medikamenti, aeronautika, kurināmā elementi un ūdeņradis, nanoelektronika un iegultās datorsistēmas. Laikposmam līdz 2017. gadam KTI kopējais budžets ir 1–3 miljardi euro. Trīs KTI gadījumos (novatorisku zāļu iniciatīva, *Clean sky* („nepiesārņota gaisa telpa”), kurināmā elementi un ūdeņradis) valstu līdzekļus veido tikai Kopienas fondi, ko nodrošina KTI budžets; divu citu KTI gadījumā (*ARTEMIS* un *ENIAC*) tos apvieno ar iesaistīto dalībvalstu vai Septītās programmas asociēto valstu līdzekļiem, ko piešķir, izmantojot valstu finansēšanas aģentūras. Privātā sektora partneru ieguldījums projektos, ko finansē KTI, kurās piedalās privātā sektora partneri, ir ieguldījums natūrā. Gan publiskā, gan privātā sektora partneri dod ieguldījumu kārtējo izmaksu (administratīvo izmaksu) segšanā.

Šīs partnerības ļauj:

- izveidot komerciāli efektīvus risinājumus, atbalstot plaša mēroga starptautiskus pētniecības pasākumus jomās, kas ir īpaši svarīgas Eiropas industrijas konkurētspējas nodrošināšanai;
- integrēt un internalizēt mērķus, kas ir svarīgi sabiedrībai, piemēram, alternatīvo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanu un enerģijas un resursu efektīvāku izmantošanu²⁰, ilgtspējīgāka transporta veicināšanu, cīņu pret klimata pārmaiņām un augstas kvalitātes veselības aprūpes nodrošināšanu par pieņemamu cenu;
- apvienot un mobilizēt finansējumu un zināšanas (privātā sektora, Eiropas un valstu līmenī), kā arī mazināt sadrumstalotību, ko rada daudzie valstu projekti ar līdzīgiem mērķiem vai ar mērķiem, kas pārklājas;
- atbilstošu risku sadales nolīgumu ietvaros izmantot privātā sektora prasmes un inovāciju.

Pieredze ar piecām esošajām KTI, kad tās kļūs neatkarīgas un pilnībā darbotiespējīgas, ļaus radīt jaunas PPP pētniecības jomā.

¹⁹ EK līguma 171. pants ļauj Kopienai izveidot kopuzņēmumus, kas vajadzīgi, lai efektīvi īstenotu Kopienas pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas programmas.

²⁰ Jo īpaši PPP var stimulēt sadarbības attīstību Eiropas mēroga enerģētikas pētījumu jomā, un šīs partnerības tiks veicinātas nesen pieņemtajā Komisijas paziņojumā par ieguldījumiem zemu oglekļa emisiju tehnoloģiju attīstībā (*SET-plāns*), COM(2009) 519.

3.3. Struktūrfondi

PPP projektus var daļēji finansēt no struktūrfondu līdzekļiem. Tomēr šķiet, ka līdz šim tikai dažas dalībvalstis ir sistemātiski izstrādājušas programmas, ar kurām Kopienas finansējums tiek ieguldīts PPP struktūrās²¹. Valda uzskats, ka dažādu ES un valstu likumu, paņēmieni un grafiku apvienošana vienā projektā ir sarežģīta un mazina motivāciju. Taču daudzos gadījumos **PPP var piedāvāt optimālo pieeju** projektu īstenošanai. Stiprinot dalībvalstu institucionālās spējas un sniedzot vairāk praktisku norādījumu par Kopienas fondu un PPP apvienošanu, valstu administrācijas tiktu mudinātas vairāk apsvērt PPP izmantošanu, kad tās pieņem lēmumus par lielu nākotnes projektu finansēšanu.

Harilaos Trikoupis tilts

Šis tilts pār Korintas šaurumu ir garākais trošu tilts pasaulē, kas savieno Peloponēsu ar kontinentālo Grieķiju. Grieķijas valdība 1996. gadā Francijas-Grieķijas uzņēmumam *Gefyra S.A.* piešķīra koncesiju uz 42 gadiem, lai tas izveidotu, uzbūvētu, ekspluatētu un uzturētu *Harilaos Trikoupis* tiltu. Šim būvprojektam ES sniedza ievērojamu finansiālo atbalstu ERAF dotāciju un EIB aizdevuma veidā.

Laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam paredzētie struktūrfondi dalībvalstīm sniedz lielas iespējas īstenot darbības programmas, kurās tiek izmantotas PPP un kuras tiek veiktas ar EIB, banku, investīciju fondu un privātā sektora atbalstu. Iniciatīvas, kuru mērķis ir apvienot struktūrfondus un PPP projektus, var balstīties uz:

- *JASPERS*²² — projektu izstrādes mehānismu, kas tika ieviests kopā ar EIB un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (ERAB) un kura mērķis ir jebkurā PPP/infrastruktūru projekta posmā sniegt pieprasīto palīdzību;
- *JESSICA*²³ iniciatīvu ilgtspējīgu pilsētieguldījumu jomā, kas paredzēta PPP/pilsētprojektiem, kuri ir iekļauti integrētā pilsētattīstības plānā;
- *JEREMIE*²⁴ iniciatīvu, ar ko atbalsta jaunu uzņēmumu izveidi un uzlabo uzņēmumu piekļuvu finansējumam.

3.4. Eiropas Investīciju banka (EIB)

EIB, ES ilgtermiņa aizdevumu sniedzēja iestāde, ir aktīvi centusies atbalstīt efektīvu PPP programmu izveidi visā Eiropā, jo īpaši transporta infrastruktūru jomā. Kopš 1980. gadu beigām EIB ir piešķīrusi gandrīz 30 miljardus euro PPP paredzētiem aizdevumiem. EIB ir arī galvenā *TEN-T* tīklu finansētāja. Paredzams, ka laikā no 2007. līdz 2013. gadam banka ieguldīs 14 % no kopīgā *TEN-T* paredzētā ieguldījuma.

EIB grupa vada ES centienus inovācijas un uzņēmumu finansēšanā. Izmantojot EIB zināšanas un MVU finansēšanas mehānismu, Eiropas investīciju fonds (EIF) sniedz efektīvu līdzekli jaunu PPP izveidei ES.

²¹ Saskaņā ar Reģionālās politikas ĢD pētījumu 7 dalībvalstīm ir pieredze ar PPP, kurās ir ietverts struktūrfondu komponents.

²² Kopējā palīdzība projektu atbalstam Eiropas reģionos.

²³ Vienotais Eiropas atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem pilsētu apvidos.

²⁴ Eiropas apvienotie resursu mehānisms mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Turklāt EIB kopā ar Komisiju un dalībvalstīm ir izveidojusi Eiropas PPP konsultāciju centru (*EPEC*), kura mērķis ir, izmantojot tīkla pasākumus un politikas atbalstu tā locekļiem, stiprināt publiskā sektora organizatoriskās spējas, lai tas iesaistītos PPP.

Komisija cieši sadarbosies ar EIB un privāto sektoru, lai palielinātu EIB finansējuma izmantošanas kopējo efektivitāti, piemēram, apvienojot ES budžeta dotācijas un EIB aizdevumus.

3.5. *TEN-T instrumenti*

Saskaņā ar pašreiz spēkā esošo *TEN* Finanšu regulu tika ieviesti trīs finanšu instrumenti, kas paredzēti *TEN-T* projektiem un kuru mērķis ir palielināt privātā sektora līdzdalību. Šie jaunie instrumenti ir paredzēti, lai atbalstītu projektus, pievēršoties īpašām vajadzībām (piemēram, optimālai riska nodošanai, finansēšanas izmaksām). Tie ne tikai nodrošina mērķtiecīgus risinājumus, bet arī pieejamo ES līdzekļu ieguldījumu vislielāko efektivitāti.

Bieži vien šāds ES līmeņa finansiāls atbalsts PPP projektiem nav tikai vienkārša kapitāla nodrošināšana. Šis atbalsts ir arī ES politiskā apņemšanās, kas bieži vien finansētājiestādēm liek labvēlīgāk raudzīties uz projektu riska profilu un tādējādi atvieglo finansējuma nodrošināšanu ar labvēlīgākiem nosacījumiem. Tāds pats uzdevums ir ES līmeņa garantijām.

Aizdevuma garantiju instruments TEN-T projektiem (LGTT)

PPP, kas ir paredzētas *TEN-T* projektiem, kuros privātais sektors uzņemas risku saistībā ar iespējamām pieprasījuma atšķirībām, bieži vien saskaras ar grūtībām piesaistīt privāto finansējumu par konkurētspējīgu cenu. *LGTT* ir garantiju mehānisms, kas ļauj daļēji segt šos riskus, kompensējot ieņēmumu iztrūkumu, ko rada mazāks nekā paredzēts satiksmes pieaugums projektu darbības sākotnējos posmos. Šādā veidā tiek uzlabota projektu finansiālā dzīvotspēja un vispārējā kredītu kvalitāte. Atsevišķas *LGTT* garantijas ir pieejamas ar EIB starpniecību. Šis instruments jau ir izmantots trīs PPP shēmās²⁵ un paredzams, ka līdz 2013. gadam ar *LGTT* mehānismu kopumā tiks sniegts atbalsts 23-25 *TEN-T* projektiem. Plānotie projekti ietver ātrgaitas dzelzceļa līniju, lidostas ekspresi, autoceļu koncesijas dažās jaunajās dalībvalstīs un inovatīvus projektus kravu pārvadājumu jomā.

Uz būvniecības izmaksām balstītas dotācijas pieejamības maksājumu shēmu ietvaros

Šī īpašā dotāciju shēma mudina projekta iniciatoru noslēgt PPP nolīgumu ar privāto sektoru, nevis izmantot valsts dotācijas, lai finansētu būvniecību. *TEN-T* dotācijas maksājumu saistību segšanai, kas var sasniegt līdz 30 % no kopējām būvniecības izmaksām, projekta iniciators izmanto tikai pēc projekta pabeigšanas. Tādējādi projekts kļūst pieejamāks publiskajam sektoram, un riska nodošana joprojām attiecas uz privāto sektoru.

Riska kapitāla nodrošinājums — kapitāla līdzdalība TEN-T projektos

Izmantojot speciālu infrastruktūras fondu, kā kapitālu vai kvazikapitālu projektos var ieguldīt augstākais 1 % jeb 80 miljonus euro no *TEN-T* budžeta. Pašlaik Komisija izskata šā instrumenta izmantošanas iespējas, lai veiktu ieguldījumus 2020. gada Eiropas Fondā

²⁵ Autoceļu projekti „IP4 Amarante – Villa Real” un „Baixo Alentejo” Portugālē un PPP projekts „A5 Autobahn A-model” Vācijā.

enerģētikai, klimata pārmaiņām un infrastruktūrai (fonds „Marguerite”)²⁶, kura aplēstais budžets ir 1,5 miljardi euro.

3.6. Risku dalīšanas finanšu mehānisms un Konkurētspējas un inovāciju programma

Ar risku dalīšanas finanšu mehānismu (*RSFF*), kas ir inovatīvs kredīta risku sadales mehānisms, ko izveidojusi Eiropas Komisija un EIB, ka arī ar finanšu instrumentiem, kas ir iekļauti Konkurētspējas un inovāciju programmā (*CIP*), tiek atbalstītas publiskā un privātā sektora partnerības pētniecības, tehnoloģiju attīstības, demonstrējumu un inovācijas jomā.

Ir pierādīta gan *RSFF*, gan *CIP* finanšu instrumentu efektivitāte.

- Kopš *RSFF* ieviešanas 2007. gada jūlijā pētniecības, izstrādes un inovācijas jomas ieguldījumiem ir apstiprināti aizdevumi 4,4 miljardu euro apmērā. Eiropas ekonomikas atveseļošanas plānā ir paredzēta *RSFF* paātrināta īstenošana.
- Līdz 2009. gada otrā ceturkšņa beigām *CIP* ietvaros tika noslēgti 16 nolīgumi ar privāto sektoru, kur 14 valstis nodrošināja riska kapitāla fondus. Attiecībā uz garantiju instrumentu publiskā un privātā sektora partnerību rezultātā tika noslēgti 16 nolīgumi ar finanšu starpniekiem no 10 valstīm. Līdz 2009. gada otrā ceturkšņa beigām vairāk nekā 30 000 MVU saņēma finansējumu, kas tika nodrošināts ar šiem instrumentiem.

3.7. PPP ārpus ES

ES ir atbalstījusi PPP arī ārpus ES. Piemēram, Pasaules energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas fonds ir PPP, kas komerciālajiem un publiskā sektora ieguldītājiem jaunattīstības valstīs piedāvā risku sadales un līdzfinansēšanas iespējas. Pašlaik šo fondu finansē Eiropas Komisija, kā arī Vācijas un Norvēģijas valdības, un no tā tiek veikti ieguldījumi privātā akciju kapitāla fondos, kas specializējas pašu kapitāla finansējuma nodrošināšanā (finansējums apmaiņā pret akciju daļām) MVU un reģionālajiem projektiem. Paplašināšanās procesā arī EK ir piedalījies PPP, izmantojot tādas programmas kā *ISPA* un *Phare*. Šim nolūkam 2003. gadā tika izstrādātas pamatnostādnes, lai risinātu jautājumus, kas skar ārējo sadarbību²⁷.

Sarunās ar mūsu tirdzniecības partneriem Eiropas Komisija cenšas palielināt pārskatāmību un panākt ar pieeju tirgum saistītas saistības attiecībā uz PPP tāpat kā tradicionālo publiskā iepirkuma līgumu gadījumā, kad nolīgumos par brīvu tirdzniecību un citos divpusējos nolīgumos tiek risināts jautājums par valsts iepirkumu. Šajā sakarā visjaunākais sasniegums ir būvniecības, ekspluatācijas un nodošanas (*BOT*) līgumu un būvdarbu koncesiju iekļaušana brīvās tirdzniecības nolīgumā, kas tiks noslēgts ar Dienvidkoreju. Tas attiecas arī uz sarunām ar trešām valstīm, kuras ir PTO Valsts iepirkuma nolīguma līgumslēdzējas puses.

²⁶ Eiropadome 2008. gada decembrī apstiprināja priekšlikumu par šāda fonda izveidi, kas sniegtu ieguldījumu galvenajās infrastruktūras jomās, kas ir būtiskas ES.

²⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf.

4. PROBLĒMAS: KĀPĒC NETIEK PILNĪBĀ IZMANTOTS PPP POTENCIĀLS?

4.1. Problēmas saistībā ar pašreizējo krīzi²⁸

Pašreizējā krīze negatīvi ietekmēja PPP projektus, jo i) strauji samazinājās banku aizdevumu un citu kredīta veidu pieejamība PPP un ievērojami pasliktinājās PPP kreditēšanas finansiālie nosacījumi, kas saistīts ar izmaiņām banku veiktajos novērtējumos par PPP projektu risku, un ii) dažu valstu valdības un reģionālās iestādes samazināja vai apturēja savas PPP programmas.

Tāpēc pašreiz PPP attīstību ierobežo:

- PPP projektiem paredzēto **kredītu izmaksu** ievērojams **pieaugums**, ko izraisījis kredītresursu trūkums;
- bankas piedāvā **ievērojami īsākus aizdevuma termiņus**²⁹;
- fakts, ka apsolītais **finansējums ir pieejams vienīgi iepirkuma procesa beigās**.

Dalībvalstis dažādi reaģē uz šo situāciju. Dažas iestādes ir nolēmušas samazināt vai uz laiku pārtraukt PPP programmas. Savukārt citas iestādes veic atbalsta pasākumus, sākot no **valsts garantiju shēmām**, kas ir ieviestas Francijā, Beļģijā un Portugālē, līdz **publiskā sektora aizdevumu mehānismiem**, kas ieviesti Apvienotajā Karalistē, Vācijā un Francijā. Vairāku valstu iestādes **maina PPP projektu iepirkumu procedūru pārvaldi** vai vienkāršo valstu publiskā iepirkuma noteikumus un paņēmienus, kas bieži vien pārsniedz Kopienas noteikumu obligātās procesuālās prasības šajā jomā. Šie notikumi atspoguļo valdību apņemšanos nodrošināt, ka PPP iegūst svarīgāku lomu ieguldījumu jomā; šī loma kļūs vēl nozīmīgāka, jo tuvākajā nākotnē publiskās finanses joprojām būs pakļautas spiedienam³⁰.

Ierobežota piekļuve finansējumam var arī ietekmēt konkurences efektivitāti un apmēru **publiskā iepirkuma** procesā. Fakts, ka banku kapacitāte tirgū nav pietiekama, lai atbalstītu divus vai vairākus pilnībā finansētus piedāvājumus, un tas, ka bankas atturas no saistību uzņemšanās krietnu laiku pirms līguma parakstīšanas, nopietni ietekmē iepirkuma procedūras. Tāpēc jautājums ir, kā panākt, ka darījumi joprojām tiek noslēgti un ka publiskais sektors saņem vislabākos finansējuma nosacījumus, nepārkāpjot publiskā iepirkuma noteikumus. Komisija izpētīs veidus, kā risināt šīs problēmas (5. nodaļa).

ES līmenī Eiropadomes 2008. gada 11. un 12. decembra secinājumos³¹ tika atbalstīta paātrināto procedūru izmantošana 2009. un 2010. gadā, atzīstot pašreizējās ekonomiskās situācijas ārkārtējos apstākļus un nepieciešamību paātrināt publiskā sektora izdevumus krīzes laikā³².

²⁸ Šajā nodaļā sniegtā informācija balstās uz analīzi, ko veicis Eiropas PPP konsultāciju centrs (*EPEC*) saistībā ar pētījumu par kredītu krīzes ietekmi uz PPP. *EPEC* tika izveidots pēc Komisijas, dalībvalstu un EIB iniciatīvas. Sīkāka informācija ir pieejama www.eib.org/epec.

²⁹ Šobrīd tirgus standarts ir 7–10 gadu termiņi. Iepriekš lielajiem infrastruktūras projektiem bieži vien piemēroja 25–30 gadu termiņus.

³⁰ PPP atbalsta pasākumi varētu ietvert valsts atbalstu, par kuru jāpaziņo Komisijai.

³¹ 11. punkts, 8. ievilkums.

³² IP/08/2040, 19.12.2008.

Turklāt Komisija ir izveidojusi „**Valsts atbalsta pasākumu** Kopienas pagaidu shēmu, lai veicinātu piekļuvi finansējumam”³³, kurā ir ietverti vairāki noteikumi, kas attiecas uz PPP. Šī shēma nodrošina elastīgu papildu instrumentu, kas dalībvalstīm ļauj iesaistīties gadījumos, kad vispārējie pasākumi, intervence atbilstoši tirgus apstākļiem un intervence saskaņā ar parastajiem valsts atbalsta noteikumiem nav pietiekami, lai reaģētu uz krīzes radītajiem ārkārtas apstākļiem.

4.2. Problēmas saistībā ar sarežģītiem iepirkuma modeļiem, piemēram PPP

Veidojot PPP, pastāv vairākas raksturīgas problēmas, kas jārisina daudz plašāk.

- Sagatavošanas un konkursa posmā PPP var būt nepieciešami ievērojami līdzekļi, kas bieži vien ietver lielas darījuma izmaksas.
- Tām nepieciešamas **publiskā sektora īpašas zināšanas**, piemēram, saistībā ar līgumu sagatavošanu, noslēgšanu un pārvaldību. Sarežģītie finansēšanas noteikumi, kas attiecas uz PPP, un īpašo zināšanu trūkums šādās lietās var ierobežot publiskā sektora spēju izveidot efektīvas PPP. Tāpēc ir nepieciešama apmācība un palīdzība, lai iegūtu nepieciešamās zināšanas PPP projektu pareizai sagatavošanai.
- **Kopienas finansējuma** gadījumos dalībvalstīm var īstermiņā izveidoties nelabvēlīga attieksme pret PPP salīdzinājumā ar dotācijām projektiem, kurus īsteno tradicionālā veidā. Bieži vien tiek aizmirsti ilgtermiņa ieguvumi, ko rada iespējami lielāka efektivitāte saistībā ar privātā sektora līdzdalību, ja tos salīdzina ar neatliekamāku vajadzību nodrošināt atbilstību ES procedūru prasībām. Turklāt, piešķirot ES finansējumu ieguldījumu projektiem, ir jānodrošina **līdzvērtīgi nosacījumi** attiecībā uz publiskās infrastruktūras un pakalpojumu **publisko un privāto pārvaldību**. Šim nolūkam ir jāpārskata noteikumi un prakse, lai novērstu diskrimināciju līdzekļu piešķiršanā ieguldījumu projektiem, kuros piedalās privātais sektors.
- Lielu projektu gadījumā PPP ir nepieciešamas **valdības ilgtermiņa saistības un politiskā griba** dalīt ieguldījumus ar privāto sektoru. Jo īpaši **nākotnē iespējamās politiskās izmaiņas** dažādās reglamentētajās jomās (vide, vietējo iestāžu autonomija, fiskālā politika, ekonomikas politika) var radīt neskaidrību publiskā iepirkuma procesā un palielināt izmaksas.
- Ir jāveido darbotiespējīgas PPP, lai privātā sektora partneriem ļautu radīt ienākumus, kas ir samērīgi ar riskiem, ko tie uzņemas. Tā kā riski tiek dalīti ar publiskā sektora partneriem, jādala ir arī ienākumi. Konkursa procedūrām jāveicina konkurence, un tām nepieciešami piemēroti reglamentējošie un finanšu noteikumi valstu līmenī. Publiskām struktūrām vajadzētu nodrošināt elastību attiecībā uz noslēdzamo līgumu veidiem un saglabāt iespēju piešķirt līgumtiesības atbilstoši izdevīguma principam, ko nodrošina optimāla risku sadale starp privāto sektoru un publisko sektoru.

4.3. Īpašas problēmas saistībā ar kopīgajām tehnoloģiju iniciatīvām

Pētniecības jomā PPP ir paredzētas, lai koordinētu publiskā un privātā sektora ieguldījumus, kuru mērķis ir jaunu zināšanu radīšana un tehnoloģisko sasniegumu veicināšana. Tāpēc

³³ OV C 83, 7.4.2009., 1. lpp.

salīdzinājumā ar infrastruktūras un pakalpojumu iepirkuma procedūrām šo partnerību rezultātus ir grūtāk prognozēt un konstatēt, tomēr tām ir liels potenciāls.

Pirmās piecas kopīgās tehnoloģiju iniciatīvas (KTI) tika izveidotas kā „Kopienas iestādes” saskaņā ar Finanšu regulas 185. pantu, ņemot vērā noteikumus un procedūras, piemēram, pamata Finanšu regulu Kopienas struktūrām, Civildienesta noteikumus un Protokolu par privilēģijām un neaizskaramību, kuras galvenokārt tika izstrādātas, lai samazinātu Eiropas publisko fondu risku, nevis lai tirgos ar strauju attīstību veicinātu kopā ar privātā sektora partneriem veiktus ieguldījumus pētniecībā. Drīz vien šīs KTI kļūs darbības ziņā autonomas, un jaunais instruments atbildīs vajadzībai, ko norādījusi rūpniecisko pētnieku aprindas. Tajā pašā laikā partneri pauž viedokli, ka šo instrumentu varētu īstenot vēl efektīvāk, ja tiktu vienkāršotas ieviešanas un darbības procedūras un ja tiesiskā un administratīvā sistēma tiktu labāk pielāgota PPP, kuras darbojas tirgus vidē.

Šīs problēmas ir pienācīgi jārisina, lai nodrošinātu, ka esošās KTI attaisno dotos solījumus un nemazina privātā sektora interesei par jaunām KTI jomās, kurās ir nepieciešamas PPP. Tāpēc Komisija plāno izpētīt alternatīvus modeļus, kas varētu nodrošināt racionalizētāku procesu PPP izveidošanai un īstenošanai pētniecības jomā Eiropā. Ņemot vērā pieredzi ar pirmajām KTI un lai izveidotu jaunas ilgtermiņa PPP, tiesiskā regulējuma un finanšu noteikumu (kā arī darbības procedūru) pārskatīšanā Komisija izskatīs visas iespējas, lai izveidotu vienkāršu un izmaksu ziņā efektīvu modeli, kura pamatā būs savstarpēja sapratne, patiesa partnerība un riska dalīšana.

Turklāt no galvenajām ES pētniecības un inovāciju programmām (*FP7*, *CIP*) ieguldījumus tieši PPP var veikt, izmantojot vienīgi dotācijas vai atklātus konkursus. Ņemot vērā šo ierobežojumu, visefektīvākais sadarbības veids būtu ieguldījums. Lai uzlabotu ieguldījumus inovācijās, Komisija izskatīs veidus, kā PPP savos ieguldījumu lēmumos varētu ietvert Kopienas līdzekļus.

5. TURPMĀKĀ VIRZĪBA: KAS IR JĀDARA?

Lai PPP varētu pilnībā kalpot par instrumentu ekonomikas atveseļošanas veicināšanai un ilgtspējas, konkurētspējas un augstas kvalitātes sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai nākotnē, kā arī vides standartu augsta līmeņa saglabāšanai, Komisija plāno izveidot **efektīvu sistēmu sadarbības veicināšanai** starp publisko sektoru un privāto sektoru. Komisija izveidos īpašu PPP grupu, kuras ietvaros risinās dialogu ar visām attiecīgajām ieinteresētajām pusēm, un dalībvalstu iniciatīvas tiks papildinātas ar **pasākumu kopumu**, lai novērstu šķēršļus PPP attīstībai un veicinātu PPP izmantošanu. Šie ierosinātie pasākumi, no vienas puses, koncentrēsies uz Kopienas instrumentiem un reglamentējošajiem noteikumiem un, no otras puses, uz pastiprinātiem pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot piekļuvi PPP iniciatīvu finansējumam un palielināt EIB lomu nozīmīgu projektu finansēšanā. Galīgie lēmumi par PPP izmantošanu ir jāpieņem dalībvalstu iestādēm, un dalībvalstu uzdevums ir vajadzības gadījumā pārskatīt valstu noteikumus, lai pieņemtu minētos lēmumus. Komisija veiks šādus uzdevumus.

1. Uzlabos PPP piekļuvi finansējumam,

- pastiprinot Kopienas instrumentus, kas pašlaik ir pieejami PPP atbalstam, piemēram, *LGTT* (aizdevumu garantiju instruments Eiropas Transporta tīklu projektu finansēšanai) un *EPEC*, un citas iniciatīvas, kuras, lai gan nav paredzētas tieši PPP projektiem, var sniegt

atbalstu PPP projektu īstenošanai (*JASPERS*, *JESSICA*, *RSFF*, *Marguerite Fund*), kā arī paplašinot minēto instrumentu darbības jomu;

- ciešā sadarbībā ar **EIB** izskatot iespējamus veidus kā palielināt šīs bankas līdzdalību ES infrastruktūras finansēšanā, jo īpaši attiecībā uz galvenajām ES iniciatīvām, kurām ir sociālekonomiska un Eiropas līmeņa pievienotā vērtība (piemēram, pārrobežu projekti, videi draudzīgas iniciatīvas utt.). Turklāt ir jāatbalsta EIB veiktie pasākumi, lai pilnībā izmantotu daudzos instrumentus, kas ir pieejami PPP, un lai PPP iekļautu šīs bankas galveno mērķu lokā. Turklāt EIB ir aicināta turpināt izstrādāt un īstenot garantiju instrumentus, lai stimulētu PPP finansēšanu, veicinot kapitāla tirgu, ieguldītājinstitūciju un publiskā sektora lomu likviditātes nodrošināšanā PPP shēmām.

2. Ar PPP paredzēto publiskā iepirkuma procedūru palīdzību veicinās PPP izveidi,

- izvērtējot Kopienas reaģēšanas mehānisma krīzes situācijās ietekmi uz infrastruktūras ieguldījumiem pieejamo finansējumu, tostarp vajadzību pielāgot iepirkuma programmas un procedūras, lai ņemtu vērā ierobežoto finansējuma pieejamību;
- pabeidzot pašlaik veikto ietekmes novērtējumu un citus sagatavošanas darbus, lai 2010. gadā iesniegtu tiesību akta priekšlikumu **koncesiju** jomā.

3. Nodrošinās ar PPP saistīto parādu un deficīta pienācīgu uzskaiti,

- izvērtējot, kā pārskatītie finansēšanas noteikumi ietekmē PPP aktīvu uzskaiti bilancē, un sniedzot skaidrojumus par esošo uzskaites metodi PPP līgumu atspoguļošanai nacionālajos kontos;
- izstrādājot norādes par PPP projektu ietvaros sniegto garantiju uzskaiti;
- pēc dalībvalstu lūguma turpinot tām sniegt skaidrus ieteikumus par atsevišķu PPP līgumu statistisko uzskaiti.

4. Uzlabos informāciju un izplatīs attiecīgo pieredzi un īpašās zināšanas,

- sniedzot norādes par tiesiskajiem un metodoloģiskajiem jautājumiem saistībā ar ES līdzekļu un PPP apvienošanu jo īpaši *JASPERS* iniciatīvas ietvaros, lai veicinātu un palielinātu PPP izmantošanu saistībā ar struktūrfondi. Turklāt tiks sagatavotas arī **pamatnostādnes par PPP vienkāršāku veidu izmantošanu**, piemēram, attiecībā uz izveides-būvniecības-ekspluatācijas līgumiem;
- izveidojot **PPP izmēģinājuma projektus**, kas varētu kalpot par labākas prakses un labas pārvaldības un risinājumu paraugu, ko varētu replicēt plašākā mērogā, izmantojot attiecīgo finansējuma programmu tehniskās palīdzības elementus;
- sadarbojoties ar Eiropas PPP konsultāciju centru (*EPEC*) ar mērķi noteikt veidus, kādos uzlabot **ilgtermiņa atbalstu** tām dalībvalstīm, kuras vēlas izmantot PPP, lai optimizētu strukturālo fondu un kohēzijas fondu kā ieguldījumu programmu komponentu izmantošanu. *EPEC* vajadzētu pastiprināt un pārveidot par informācijas un labākās prakses apmaiņas platformu, kas darbotos kā Eiropas valstu iestāžu tīkla kontaktpunkts PPP atbalstam. Turklāt tā loma var papildināt *JASPERS* un Komisijas lomu atsevišķu dotāciju pieteikumu un projektu atbalstā. Tiks izskatīti veidi, kā veicināt **projektu efektīvāku sagatavošanu un tādu projektu izveidi, kas ir labāk piemēroti** privātā sektora iesaistei;

- sadarbībā ar *EPEC* popularizējot **labu praksi**, lai uzlabotu publiskā sektora vadības spējas un samazinātu PPP izmaksas. Piemēram, *EPEC* ir veicis analīzi par iespējamiem pasākumiem stāvokļa uzlabošanai, lai atbalstītu PPP iniciatīvas pašreizējos apstākļos, kas valda finanšu tirgos³⁴;
- Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna īstenošanas ietvaros sadarbojoties ar dalībvalstīm, **lai noteiktu valstu tiesību aktu noteikumus, kas ierobežo vai kavē PPP izveidošanu**. Ja ir iesaistīts ES finansējums, jānodrošina, ka tiek novērsta diskriminācija saistībā ar līdzekļu piešķiršanu ieguldījumu projektiem atkarībā no projekta pārvaldības veida — privātā vai publiskā. Līdz 2010. gada beigām Komisija kopā ar dalībvalstīm izskatīs ES un valstu noteikumus un praksi, kā arī sniegs savus secinājumus, vajadzības gadījumā pievienojot grozījumu ieteikumus.

5. Risinās īpašās problēmas saistībā ar kopīgajām tehnoloģiju iniciatīvam un inovācijas finansēšanu,

- pašreizējām kopīgajām tehnoloģiju iniciatīvām piešķirot autonomiju un izvērtējot iegūto pieredzi, kā arī izskatot iespējas racionalizēt tiesisko un administratīvo sistēmu, ko piemēro kopīgajām tehnoloģiju iniciatīvām. Nodrošinot ES finanšu interešu aizsardzību, vajadzētu censties panākt līdzsvaru starp kontroli un risku, kā arī atļaut pietiekamu elastību, lai varētu izveidot efektīvas partnerības ar privātā sektora dalībniekiem, kā arī aizsargāt ES finanšu intereses, pamatojoties uz izmaksu un ieguvumu vienlīdzīgu sadali;
- kopā ar KTI vadītājiem un citām ieinteresētajām personām, pieņemot stratēģisko perspektīvu, lai noteiktu, kādi ir konkrētie šķēršļi un kā tos vislabāk novērst, un vajadzības gadījumā ieviešot izmaiņas KTI pamatā esošajos Kopienas noteikumos, piemēram, Finanšu regulā. Tuvākajos mēnešos tiks iesniegts ziņojums, tostarp ieteikumi politikas izstrādei. Pamatojoties uz šajā ziņojumā ietvertajiem ieteikumiem, Komisija ierosinās **jaunu KTI regulējumu**, kas varētu būt balstīts uz privāttiesību subjektiem. Šis jaunais regulējums tiks ņemts vērā pārskatītajā Finanšu regulā, kas tiks iesniegta 2010. gada pirmajā pusgadā;
- sadarbojoties ar EIB grupu un citām ieinteresētajām personām, lai noteiktu, kā varētu nostiprināt finanšu instrumentus inovācijas finansēšanas uzlabošanai. Šajā darbā būtu arī jāizskata, vai un kā varētu veicināt ES dalību privāttiesību subjektos, lai sasniegtu mūsu mērķus inovācijas politikas jomā. Šā darba rezultātus varētu iekļaut Komisijas priekšlikumos par jaunu politiku inovācijas jomā, kuri jāiesniedz 2010. gada sākumā, un attiecīgā gadījumā tos varētu ņemt vērā nākamajā Finanšu regulas pārskatīšanā.

Līdz 2011. gada beigām Komisija apkopos šo iniciatīvu, kas paredzētas PPP piemērojamā ES regulējuma uzlabošanai, rezultātus un vajadzības gadījumā ierosinās jaunas iniciatīvas.

6. SECINĀJUMI

Tā kā finanšu un ekonomikas krīze samazina valsts kases spēju mobilizēt pietiekamus finanšu līdzekļus un piešķirt tos svarīgām politikas jomām un konkrētiem projektiem, PPP kā

³⁴ Sal. Eiropas PPP konsultāciju centra (*EPEC*) 2009. gada augusta publikācija "*The financial Crisis and the PPP market, potential remedial actions*" („Finanšu krīze un PPP tirgus, iespējamie pasākumi situācijas uzlabošanai”), www.eib.org/epec.

instrumenta izveidei ir ļoti liela nozīme. Ir palielinājusies publiskā sektora interese par inovatīviem finansēšanas instrumentiem, kā arī politiskā griba izveidot apstākļus, lai efektīvāk izstrādātu infrastruktūras projektus transporta, sociālajā, enerģētikas un vides nozarē. Tomēr privātā sektora interesi par iesaisti PPP varētu ierobežot esošie reglamentējošie noteikumi un ekonomiskās grūtības, kā arī citi noteicošie faktori, kas pastāvējuši jau iepriekš, piemēram, publiskā sektora ierobežotā spēja īstenot PPP programmas vairākos Eiropas reģionos. Lai nodrošinātu, ka ilgtermiņā PPP turpina veikt savu lomu, 2010. gadā ir nepieciešams veikt šādus piecus galvenos pasākumus.

- Komisija **izveidos PPP grupu** un aicinās attiecīgās ieinteresētās puses veikt apspriedes par bažām un turpmākām idejām attiecībā uz PPP. Atbilstošā gadījumā tā izdos norādes, lai dalībvalstīm palīdzētu samazināt administratīvo slogu un novērstu kavējumus PPP īstenošanā. Šim nolūkam Komisija izpētīs veidus, kā atvieglot un paātrināt plānošanas atļauju piešķiršanu PPP projektiem.
- Komisija sadarbosies ar EIB, lai **palielinātu PPP pieejamo finansējumu**, pārorientējot esošos Kopienas instrumentus un izveidojot PPP paredzētus finanšu instrumentus galvenajās politikas jomās.
- Komisija pārskatīs attiecīgos noteikumus un praksi, lai **nodrošinātu, ka gadījumos, kad ir iesaistīts Kopienas finansējums, tiek novērsta diskriminācija saistībā ar līdzekļu piešķiršanu ieguldījumu projektiem atkarībā no projekta pārvaldības veida** — privātā vai publiskā. Atbilstošā gadījumā tā ierosinās veikt grozījumus.
- Komisija ierosinās **efektīvāku regulējumu inovācijas jomā, tostarp iespēju ES piedalīties privāttiesību subjektos** un sniegt tiešus ieguldījumus īpašos projektos.
- Pamatojoties uz pašlaik veikto ietekmes novērtējumu, Komisija apsvērs iespēju iesniegt priekšlikumu par **likumdošanas instrumentu koncesiju** jomā.

Iepriekš minētie pasākumi ir paredzēti, lai izveidotu Kopienas regulējumu PPP atbalstam, kas atbildīs iedzīvotāju vajadzībām, palīdzēs sasniegt Kopienas mērķus, izmantojot perspektīvu analīzi, un nodrošinās, ka PPP īstenošana atbilst šīm vajadzībām.